

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2021, sp. zn. 21 Cdo 1096/2021, ECLI:CZ:NS:2021:21.CDO.1096.2021.1

Číslo: 43/2022

Právní věta:

Lékařský posudek vydaný poskytovatelem pracovnělékařských služeb a rozhodnutí příslušného správního orgánu, který lékařský posudek přezkoumává, nelze ani za právní úpravy účinné od 1. 11. 2017 považovat za rozhodnutí, z něhož by mohl soud bez dalšího vycházet v občanském soudním řízení ve smyslu ustanovení § 135 odst. 2 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.08.2021

Spisová značka: 21 Cdo 1096/2021

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Výpověď z pracovního poměru

Předpisy: § 18 zákona č. 262/2006 Sb. ve znění do 30. 6. 2019

§ 47 odst. 4 zákona č. 373/2011 Sb.

§ 52 písm. e) zákona č. 262/2006 Sb. ve znění do 30. 6. 2019

§ 555 odst. 1 o. z.

§ 556 o. z.

§ 557 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#), uveřejněný pod číslem 42/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. 21 [Cdo 3480/2016](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. [21 Cdo 5281/2016](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 1998, sp. zn. 25 Cdo 1650/98

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. [25 Cdo 1116/2001](#)

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2007, čj. [4 Ads 81/2005 - 125](#), Sb. NSS

1554/2008

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2018, čj. [9 As 339/2018 - 34](#)

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. [4 Ads 121/2013 - 31](#)

Nález Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. [IV. ÚS 613/06](#), N 68/45 SbNU 107

Nález Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. [Pl. ÚS 11/08](#), N 155/50 SbNU 365

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 11. 2020, č. j. 16 Co 168/2020-75, a rozsudek Okresního soudu v Opavě ze dne 30. 6. 2020, č. j. 37 C 249/2019-50, a věc vrátil Okresnímu soudu v Opavě k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Dopisem ze dne 9. 5. 2019 žalovaná sdělila žalobkyni, že jí dává výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. e) zákoníku práce, neboť podle lékařského posudku vydaného dne 7. 5. 2019 zařízením pracovně lékařských služeb pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilosti konat dále dosavadní práci.

2. Žalobkyně se domáhala, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu zdůvodnila zejména tím, že u žalované pracovala na základě pracovní smlouvy ze dne 1. 2. 2000, že důvodem zdravotních problémů žalobkyně byl pracovní úraz, který u žalované utrpěla, a proto měl být výpovědní důvod podle ustanovení § 52 písm. d) zákoníku práce. V době, kdy jí byla dána výpověď, neměla žalovaná k dispozici žádný platný lékařský posudek se závěrem, že by pozbyla zdravotní způsobilost k práci z jakéhokoliv důvodu.

3. Žalovaná navrhl, aby žaloba byla zamítnuta. Uvedla, že z lékařského posudku ze dne 7. 5. 2019 jednoznačně vyplývá, že žalobkyně ztratila způsobilost k výkonu její dosavadní práce, tedy zákonná překážka brání plnění pracovních povinností. Podle žalované není tvrzení žalobkyně, že důvodem ztráty její pracovní způsobilosti byl pracovní úraz, pravdivé, neboť tato skutečnost z lékařského posudku nevyplývá.

4. Okresní soud v Opavě rozsudkem ze dne 30. 6. 2020, č. j. 37 C 249/2019-50, určil, že výpověď žalované ze dne 9. 5. 2019 adresovaná žalobkyni je neplatná, a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení 13.200 Kč k rukám advokátky JUDr. A. F. Dovodil, že žalovaná svou výpověď podle § 52 písm. e) zákoníku práce ze dne 9. 5. 2019 opřela o lékařský posudek ze dne 7. 5. 2019, ze kterého příčina dlouhodobé zdravotní nezpůsobilosti žalobkyně konat dosavadní práci není patrná, není zjevné, zda příčinou je obecné onemocnění, anebo jde o důsledek předchozího pracovního úrazu, který žalobkyně utrpěla dne 22. 5. 2018. Ke dni udělení výpovědi (9. 5. 2019) žalovaná neměla najisto postaven skutečný důvod zdravotní nezpůsobilosti žalobkyně a výpověď proto platně udělit nemohla. Soud se neztotožnil s názorem vyjádřeným v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#). V okamžiku podání výpovědi nemohla mít žalovaná ani postaveno na jisto, zda je žalobkyně zcela zdravotně nezpůsobilá k práci, anebo nezpůsobilá s omezeními plynoucími z lékařského posudku ze dne 24. 2. 2019. Tento posudek nechala žalovaná sama přezkoumat, z ničeho však neplyne, že by byl zrušen, lze tak dovodit, že ke dni 9. 5. 2019 existovaly pro žalovanou dva vzájemně rozporné lékařské posudky. Žalovaná měla proto mít pochybnosti o tom, zda jsou vůbec dány důvody pro výpověď, a měla činit další kroky k vyjasnění tohoto důvodu.

5. K odvolání žalované Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 25. 11. 2020, č. j. 16 Co 168/2020-75, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I.) a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího řízení 2.800 Kč k rukám advokátky JUDr. A. F. (výrok II.). Dovedl, že odvolává-li se zaměstnavatel ve výpovědi z pracovního poměru na lékařský posudek, pak musí být také v lékařském posudku výslovně uvedeno nebo z něho musí bez pochybností vyplývat, co bylo příčinou zdravotní nezpůsobilosti zaměstnance dále konat dosavadní práci [zda jsou to okolnosti uvedené v ustanovení § 52 písm. d), nebo v ustanovení § 52 písm. e) zákoníku práce]. Uvedl, že lze souhlasit s názorem žalované, že podle rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#) ze dne 29. 1. 2016 ode dne 1. 4. 2012 lékařský posudek nestanoví autoritativně, že by posuzovaný zaměstnanec pozbyl dlouhodobě zdravotní způsobilost, neboť poskytuje zaměstnanci, zaměstnavateli i soudům pouze nezávazné „dobrozdání“ o zdravotním stavu zaměstnance z hlediska jeho zdravotní způsobilosti k práci. Soud může v řízení o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru výpovědi vycházet jen z lékařského posudku pouze tehdy, má-li všechny stanovené náležitosti, a jestliže za řízení nevznikly žádné pochybnosti o jejich správnosti, v případě, že lékařský posudek nebude obsahovat všechny náležitosti nebo bude neurčitý anebo z postojů účastníků či z jiných důvodů se objeví potřeba objasnit zdravotní stav zaměstnance a příčiny jeho poškození, je třeba v příslušném soudním řízení otázku, zda pozbyl zaměstnanec zdravotní způsobilost, vyřešit dokazováním, provedeným zejména prostřednictvím znaleckých posudků. Žalovaná ale pominula novelu zákona o specifických zdravotních službách účinnou od 1. 11. 2017, z níž lze dovodit, že lékařský posudek již není toliko „dobrozdáním o zdravotním stavu posuzované osoby“ a že k případnému zjišťování je možné přistoupit až tehdy, pokud výpověď má formální náležitosti. Odvolací soud dospěl k závěru, že výpověď, která byla dána žalobkyni z pracovního poměru podle § 52 písm. e) zákoníku práce, tyto náležitosti nesplňuje, protože z lékařského posudku ze dne 7. 5. 2019, který byl podkladem pro tuto výpověď, důvod zdravotní nezpůsobilosti žalobkyně dlouhodobě konat dosavadní práci nevyplývá. Výpověď daná žalobkyni dne 9. 5. 2019 je proto neplatná.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Namítá, že odvolací soud nesprávně posoudil předpoklady pro podání výpovědi z pracovního poměru podle § 52 písm. e) zákoníku práce vzhledem k právní úpravě posudkové péče a lékařských posudků účinné od 1. 4. 2012 a v důsledku toho nesprávně posoudil neplatnost výpovědi podle § 50 odst. 4 zákoníku práce ve vztahu k lékařskému posudku, když nesprávně dovedl, že výpověď žalované nesplňuje zákonné náležitosti, protože z lékařského posudku, který byl podkladem pro výpověď, nevyplývá důvod zdravotní nezpůsobilosti žalobkyně dlouhodobě konat dosavadní práci. Žádný předpis přitom nestanoví, že lékařský posudek, který je podkladem k výpovědi, musí určit příčinu dlouhodobé zdravotní nezpůsobilosti zaměstnance. Důvod výpovědi z pracovního poměru byl uveden ve výpovědi zcela určitě a reflektuje důvod precizovaný v ustanovení § 52 písm. e) zákoníku práce. Podle dovolatelky z lékařského posudku ze dne 7. 5. 2019 jednoznačně vyplývá, že žalobkyně ztratila způsobilost k výkonu jejího stávajícího zaměstnání, tedy vyvstala zákonná překážka bránící žalobkyni v plnění pracovních povinností a v lékařském posudku nebylo uvedeno, že by žalobkyně nebyla schopna konat práci pro pracovní úraz. Otázka, jaké jsou z hlediska zdravotního stavu zaměstnance předpoklady pro dání výpovědi podle § 52 písm. e) zákoníku práce, nebyla vyřešena v souladu se závěry uvedenými v rozhodnutích Nejvyššího soudu sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#) ze dne 29. 1. 2016 a sp. zn. [21 Cdo 5557/2015](#) ze dne 11. 7. 2016. Podle judikatury Nejvyššího soudu výpověď z pracovního poměru ve smyslu § 52 písm. e) zákoníku práce není neplatným úkonem jen proto, že zaměstnavatel přistoupil k výpovědi pro dlouhodobou zdravotní nezpůsobilost zaměstnance, aniž by měl rozvázání pracovního poměru podložené (řádným a účinným) lékařským posudkem, soud může shledat výpověď neplatnou, jen jestliže zaměstnavatel neprokáže, že zaměstnanec pozbyl dlouhodobě zdravotní

způsobilost k práci ([21 Cdo 4972/2015](#) nebo [21 Cdo 1276/2016](#)). Soudy postupovaly nesprávně, když pro nadbytečnost neprovedly další navržený důkaz žalovanou, znalecký posudek k posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Dovolatelka namítá, že existuje nesoulad mezi judikaturou Nejvyššího soudu ohledně závaznosti lékařského posudku a obsahu lékařského posudku (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [21 Cdo 224/2013](#)), kdy se požaduje uvedení příčiny nezpůsobilosti zaměstnance dále konat dosavadní práci, avšak ze zákona o specifických zdravotních službách jasně vyplývá, že není povinností poskytovatele svůj závěr o příčině vydat, a uvedení příčiny v posudku nepožaduje ani zákoník práce. Judikatura dovolacího soudu ale umožňuje žalované, aby v řízení před soudem prokázala, že žalobkyně skutečně zdravotní způsobilost k výkonu práce pozbyla. Žalovaná navrhl, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání žalované podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Dovolatelka výslovně napadla rozsudek odvolacího soudu ve výroku I., jímž odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně taktéž ve výroku o náhradě nákladů řízení. Nejvyšší soud v této části dovolání podle ustanovení § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl, protože směřuje proti výroku, proti němuž není dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.].

11. Dovolání je přípustné pro řešení otázky výkladu právního jednání zaměstnavatele, učiněného po dni 31. 12. 2013, kterou odvolací soud vyřešil v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu, a pro řešení otázky významu změny právní úpravy přezkumu lékařských posudků vydaných podle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, příslušným správním orgánem po dni 31. 10. 2017, která doposud v rozhodovací praxi dovolacího soudu nebyla vyřešena.

IV.

Důvodnost dovolání

12. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

13. Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že se žalobkyně domáhá určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, která jí byla doručena dne 9. 5. 2019 - podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů účinném do 30. 6. 2019

(dále jen „zák. práce“) a subsidiárně též (srov. § 4 zák. práce) podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů účinném do 30. 6. 2020 (dále jen „o. z.“) a podle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění účinném od 1. 11. 2017, tedy poté, co nabyl účinnosti zákon č. 202/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „zák. o specifických zdrav. službách“).

14. Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu (§ 555 odst. 1 o. z.). Každý projev vůle (výslovný nebo konkludentní) se vykládá podle úmyslu (záměru) jednajícího, jestliže druhá strana takový úmysl (záměr) poznala nebo o něm musela vědět; není-li možné zjistit úmysl (záměr) jednajícího, přisuzuje se jednajícímu v projevu vůle takový úmysl (záměr), jaký by mu zpravidla přikládala (rozumí se v dobré víře a v souladu s dobrými mravy) osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen (srov. § 556 odst. 1 o. z.). Kromě úmyslu (záměru) jednajícího (ve zjištěné nebo přisouzené podobě) se při výkladu projevu vůle přihlíží také k „praxi zavedené mezi stranami v právním styku“, k tomu, co projevu vůle předcházelo, a k tomu, jak strany daly následně najevo, jaký obsah a význam projevu vůle přikládají (srov. § 556 odst. 2 o. z.). Byl-li při výslovném projevu vůle použit výraz, který sám o sobě připouští různý výklad, a nepodaří-li se výše uvedeným postupem vyjasnit projev vůle, měl by se podle ustanovení § 557 o. z. vyložit „k tíži toho, kdo výrazu použil jako první“. Pro oblast pracovněprávních vztahů však z ustanovení § 18 zák. práce vyplývá, že se použije „výklad pro zaměstnance nejpriznivější“ a že se tedy ustanovení § 557 o. z. v pracovněprávních vztazích nepoužije; výraz, který připouští různý výklad, se proto ve smyslu ustanovení § 18 zák. práce vyloží (z hlediska obsahu a významu právního jednání v pracovněprávních vztazích) způsobem, který je co nejpriznivější pro zaměstnance. Výklad projevu vůle může směřovat jen k objasnění jeho obsahu, tedy ke zjištění toho, co bylo skutečně projeveno. Pomocí výkladu projevu vůle nelze „nahrazovat“ nebo „doplňovat“ vůli, kterou zaměstnanec nebo zaměstnavatel (popřípadě jiný subjekt pracovněprávních vztahů) neměl nebo kterou sice měl, ale neprojevil ji. Výkladem projevu vůle není dovoleno ani měnit smysl jinak jasného pracovněprávního jednání (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. [21 Cdo 3480/2016](#) nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. [21 Cdo 5281/2016](#)).

15. Na rozdíl od právní úpravy v předchozím občanském zákoníku [zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2013 (dále též „obč. zák.“)], podle níž bylo třeba právní úkony vyjádřené slovy vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem (srov. ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák.), a ve vztahu k níž dovolací soud ve své ustálené judikatuře dovodil, že podmínkou pro přihlídnutí k vůli účastníků je to, aby nebyla v rozporu s tím, co plyne z jazykového vyjádření úkonu (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 1998, sp. zn. 25 Cdo 1650/98, který byl uveřejněn v časopise Právní rozhledy, č. 7, roč. 1999, s. 386, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2002, sp. zn. [25 Cdo 1116/2001](#)), právní úprava v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinném od 1. 1. 2014, opouští – jak vyplývá i z důvodové zprávy k tomuto zákonu – důraz na formální hledisko projevu, typický pro předchozí občanský zákoník (srov. zejména ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák.), a klade větší důraz na hledisko skutečné vůle jednajících osob. Základním hlediskem pro výklad právního jednání je tedy podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 úmysl jednajícího (popřípadě – u vícestranných právních jednání – společný úmysl jednajících stran), byl-li takový úmysl druhé straně (adresátovi projevu vůle) znám, anebo musela-li (musel-li) o něm vědět. Při zjišťování tohoto úmyslu je třeba vycházet z hledisek uvedených v ustanovení § 556 odst. 2 o. z. a přihlídnout též k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají. Teprve v případě, že ani za použití uvedených výkladových pravidel nelze zjistit úmysl jednajícího, se uplatní objektivní metoda interpretace a projevu vůle se přisuzuje význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen (srov. již uvedený

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. [21 Cdo 5281/2016](#)).

16. Pakliže bylo v projednávané věci zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že obsahem přezkoumávané výpovědi z pracovního poměru ze dne 9. 5. 2019 bylo mimo jiné, že „... dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. e) zák. práce...“ s odůvodněním, že „...podle lékařského posudku ...(žalobkyně, pozn. dovolacího soudu) ...pozbyla vzhledem ke svému zdravotnímu stavu dlouhodobě způsobilost konat dosavadní práci...“, je nutno dospět k závěru, že z hlediska výkladových pravidel pro právní jednání, vyložených výše, nelze mít žádné pochybnosti o tom, jaký byl úmysl jednajícího (zaměstnavatele) a že tento úmysl musel být adresátu tohoto právního jednání (již s ohledem na vlastní obsah výpovědi) rozpoznatelný, resp. s ohledem na okolnosti případu (zejména okolnost odmítnutí převzetí lékařského posudku, na který je ve výpovědi poukazováno) znám. Závěr odvolacího soudu, že „...výpověď nesplňuje formální náležitosti stanovené v ustanovení § 50 odst. 4 zák. práce...“, tak správný není; odkaz odvolacího soudu na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2013, sp. zn. [21 Cdo 224/2013](#), není případný, neboť uvedený rozsudek řeší problematiku určitosti výpovědi z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. e) zák. práce podle právní úpravy platné a účinné před 1. 4. 2012, tedy před tím, než nabyt účinnosti zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, resp. před 1. 1. 2014, tedy před tím, než nabyt účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který, jak již bylo výše uvedeno, změnil pravidla pro výklad právního jednání (dříve právních úkonů).

17. Zbývá posoudit správnost závěru odvolacího soudu, že „...lékařský posudek již není toliko dobrozdáním (rozuměno po účinnosti zákona č. 202/2017 Sb.)...“, vyjádřeného v bodě 14. odůvodnění jeho rozhodnutí.

18. Odvolací soud správně uvádí, že ke dni 1. 11. 2017 nabyt účinnosti zákon č. 202/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který mimo jiné nově upravil problematiku přezkumu lékařských posudků (srov. ustanovení § 47 odst. 2, odst. 4 zákona o specifických zdrav. službách, kdy nově se na přezkum těchto posudků nepoužije ustanovení části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, o přezkumu vyjádření, osvědčení, ověření nebo sdělení). Je tak nezbytné posoudit, zda nová právní úprava vynucuje jiný náhled na charakter a význam lékařských posudků, vydaných podle tohoto zákona, ve vztahu k právnímu jednání v pracovněprávních vztazích; jinak řečeno, zda ve světle této úpravy ob stojí dosavadní judikaturní závěry k této otázce, reprezentované (jak správně poukazuje dovolatelka) zejména rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#), který byl uveřejněn pod číslem 42/2017 Sb. rozh. obč.

19. Smysl a účel změny zákonné úpravy vyjádřený v důvodové zprávě k uvedenému zákonu odpověď na položenou otázku přesvědčivě neposkytuje. Uvedený zdroj k této problematice pouze uvádí, že „.../V/ zájmu zajištění jednotného postupu praxe se upřesňuje forma, která se použije v případě postupu příslušného správního orgánu podle ustanovení § 47 odst. 2. S ohledem na charakter výstupu podle uvedeného ustanovení byla jako nevhodnější zvolena forma rozhodnutí. Dosavadní právní úprava odkazující na využití části čtvrté vedla k nejednotnému postupu praxe a nejasnostem, jak přistoupit k formě „výstupu“ správního orgánu podle § 47 odst. 2. Proto v zájmu zajištění jednotné aplikace se upřesňuje, že v případě přezkoumání lékařského posudku správním orgánem se vydává rozhodnutí, přičemž se použije správní řád, pokud zákon o specifických zdravotních službách nestanoví jinak. Proti rozhodnutí správního orgánu podle § 47 odst. 2 zákona se nebude možné odvolat. Vyloučením možnosti odvolání se nezakládá nový stav, neboť podle § 47 odst. 5 byla vyloučena možnost podat další návrh na přezkoumání lékařského posudku potvrzeného nebo zrušeného správním orgánem podle § 47 odst. 2. K tomu se upřesňuje, že samotné vydání lékařského posudku poskytovatelem zdravotních služeb je třeba považovat za úkon prvoinstančního charakteru, který je v případě podání žádosti o přezkoumání posudku možný za určitých podmínek v

autoremeduře modifikovat. Pokud poskytovatel návrhu na přezkoumání lékařského posudku, který vydal, nevyhoví, návrh postupuje příslušnému správnímu orgánu. Ten pak bude podle nové právní úpravy postupovat v rámci správního řízení..." (srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 202/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Poslanecká sněmovna Parlamentu, rok 2016, sněmovní tisk č. 874/0). Z důvodové zprávy tak pouze vyplývá, že hlavním účelem novely bylo sjednocení nejednotné praxe správních orgánů v rozhodování o přezkumu; vztah k významu posudků pro právní jednání v pracovněprávních vztazích neřeší.

20. Z hlediska historické metody výkladu je možno poukázat na to, že řešení problematiky vztahu lékařských posudků a pracovněprávního jednání činilo potíže již v minulosti, za úpravy obsažené v zákoně č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu (srov. ustanovení § 77b uvedeného zákona); na nejednotnost rozhodování zejména Nejvyššího správního soudu poukázal Ústavní soud v nálezu ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. [IV. ÚS 613/06](#), který byl uveřejněn ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod publikačním číslem 68/2007. Na podkladě tohoto nálezu Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 9. 2007, sp. zn. [4 Ads 81/2005](#), který byl uveřejněn ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu po publikačním číslem 1554/2008, vyslovil závěr, že ".../Ú/kon krajského úřadu, kterým byl přezkoumán (§ 77a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu) posudek lékaře závodní preventivní péče o zdravotní způsobilosti k práci pro účely § 37 odst. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Takový úkon je podle § 70 písm. a) s. ř. s. vyloučen ze soudního přezkumu..."; tento závěr byl aprobován v nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. [Pl. ÚS 11/08](#), který byl uveřejněn ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod publikačním číslem 155/2008, a ve kterém byla mimo jiné vyjádřena myšlenka, že ".../P/osudek vydaný zařízením závodní preventivní péče o způsobilosti k práci určitého zaměstnance není aktem vrchnostenského orgánu nadaného právem rozhodovat o právech a povinnostech, ale jde o odborné stanovisko lékaře, který zákonem předvídaným a vyžadovaným způsobem poskytuje součinnost zaměstnavateli. Ten je pak teprve tím, kdo na podkladě zjištění a závěrů lékaře činí konkrétní úkony v rámci pracovněprávního vztahu, kterými zasahuje právní sféru zaměstnance. Podle názoru Ústavního soudu je posudek o zdravotním stavu souhrnem medicínských či biofyzikálních zjištění, k nimž dospěje posuzující lékař použitím exaktních přírodovědeckých metod. Tato činnost nemá nic společného s výkladem obecné právní normy a její následnou aplikací na zjištěný faktický stav. Jako rozhodnutí lze posudek vnímat jen v nejjobecnějším smyslu tohoto slova, tedy že lékař při posuzování zdravotního stavu volí (rozhoduje) mezi tím, zda aktuální zdravotní stav zaměstnance umožňuje vykonávat dosavadní práci či nikoliv. Jinak platí, že o zdravotním stavu se nerozhoduje, ten se zjišťuje. Navíc zdravotní stav je nepochybně veličinou proměnnou...". Tato myšlenka se pak stala určující pro novou právní úpravu charakteru lékařských posudků v zákoně o specifických zdravotních službách (srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, Poslanecká sněmovna Parlamentu, rok 2011, sněmovní tisk č. 407/0), jakož i následnou judikaturu Nejvyššího soudu (srov. již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#)).

21. Zákon č. 202/2017 Sb. se tak vrací k právní úpravě, provedené v zákoně č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu; úprava ustanovení § 47 odst. 4 zákona o specifických zdrav. službách doslova převzala úpravu provedenou v minulosti v ustanovení § 77b zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu. Není tak pochyb o tom, že právní názor, vyjádřený v citovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. [Pl. ÚS 11/08](#), se musí uplatnit i na posuzování charakteru posudků vydaných v režimu zákona o specifických zdrav. službách ve znění zákona č. 202/2017 Sb.; právní názor vyjádřený v uvedeném nálezu tak zůstává závazný i ve vztahu k posuzované situaci [k otázce závaznosti nálezů Ústavního soudu, která vyplývá z čl. 89 odst. 2 Ústavy, v němž se stanoví závaznost vykonatelných rozhodnutí Ústavního soudu pro všechny orgány a osoby, lze poukázat na závěr, že se závaznost netýká jen výroku rozhodnutí, ale též jeho odůvodnění v části obsahující tzv. nosné důvody

rozhodnutí, tj. *ratio decidendi* (srov. například náleží Ústavního soudu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. [IV. ÚS 301/05](#), náleží Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. [I. ÚS 2219/12](#), nebo náleží Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2014, sp. zn. [II. ÚS 2127/14](#)); Ústavní soud zde vyložil, že z čl. 89 odst. 2 Ústavy vyplývá pro obecné soudy povinnost rozhodovat v souladu s právním názorem vysloveným Ústavním soudem v jeho nálezech, tedy povinnost sledovat *ratio decidendi*, tj. vyložené a aplikované nosné právní pravidlo (rozhodovací důvod), o něž se výrok předmětného nálezu opíral, a že nesplnění těchto požadavků představuje porušení čl. 89 odst. 2 Ústavy ve spojení s čl. 1 odst. 1 Ústavy a představuje též porušení subjektivního základního práva dotyčné osoby dle čl. 36 odst. 1 Listiny, totiž práva domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu; uvedený přístup akceptoval ve své judikatuře i Nejvyšší soud (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2006, sp. zn. [22 Cdo 2205/2005](#)).

22. Nejvyšší správní soud navíc v rozsudku ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. [9 As 339/2018](#), kterým zamítl kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby o přezkumu rozhodnutí krajského úřadu ze dne 15. 3. 2018 o zrušení lékařského posudku o zdravotní způsobilosti k práci ze dne 6. 11. 2017, tedy rozhodnutí, vydaného již za účinnosti zák. č. 202/2017 Sb. (srovnej čl. II. části I. zák. č. 202/2017 Sb.), zcela odkázal na závěry již zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2007, sp. zn. [4 Ads 81/2005](#), na který navázal další rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. [4 Ads 121/2013](#), a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#). Z uvedeného lze dovodit, že i Nejvyšší správní soud uzavřel (byť z odůvodnění uvedeného rozsudku *expressis verbis* tento závěr nevyplývá), že změna zákona o specifických zdrav. službách na dosavadní soudní praxi ve vztahu k posuzování lékařských posudků, vydaných podle tohoto zákona, ve vztahu k posuzování pracovněprávních jednání, nic nezměnila. Tento závěr je zcela logický a nevyhnutelný, a to již i s ohledem na rozbor, který byl proveden ve vztahu k této problematice ve zmíněných nálezech Ústavního soudu ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. [IV. ÚS 613/06](#), a ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. [Pl. ÚS 11/08](#).

23. Uvedený závěr tak Nejvyšší soud respektuje, neboť konečné posouzení, zda rozhodnutí příslušného správního orgánu o přezkumu lékařského posudku vydaného podle zákona o specifických zdrav. službách lze zařadit mezi rozhodnutí podle ustanovení § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (v citacích dříve užito, a dále bude užíváno pouze „s. ř. s.“), přísluší pouze Nejvyššímu správnímu soudu (srov. ustanovení § 4 odst. 1, § 12 odst. 1, § 102 a následující s. ř. s., a dále již zmíněný náleží Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. [Pl. ÚS 11/08](#)).

24. Pakliže však ani po 31. 10. 2017 (tedy potom, co nabyl účinnosti zákon č. 202/2017 Sb.) nadále nepřichází v úvahu soudní přezkum rozhodnutí příslušného správního orgánu, kterým byl přezkoumán lékařský posudek, není možno takový posudek, resp. rozhodnutí příslušného správního orgánu o jeho přezkumu, považovat za rozhodnutí, z něhož by mohl soud v občanském soudním řízení ve smyslu ustanovení § 135 odst. 2 o. s. ř. bez dalšího vycházet, neboť „...není aktem vrchnostenského orgánu nadaného právem rozhodovat o právech a povinnostech...“ (srov. závěry dříve citovaného náleží Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. [Pl. ÚS 11/08](#)). Znamená to, že i pro právní stav po dni 31. 10. 2017 zůstávají v platnosti závěry Nejvyššího soudu, učiněné v rozsudku ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. [21 Cdo 1804/2015](#).

25. Dovolací soud si je vědom, že komentářová literatura zaujala k této problematice názor opačný [srov. Bělina, M., Drápal, L. a kol.: Zákoník práce. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 313, 314, bod 53. a 61.], avšak při respektu k principu dělby soudní pravomoci, a zejména při vázanosti právním názorem Ústavního soudu, není možno tento názor aprobovat.

26. Z uvedených důvodů dospěl dovolací soud k závěru, že názor odvolacího soudu, že „...lékařský posudek již není toliko dobrozdáním...“, vyjádřený v bodě 14. odůvodnění jeho rozhodnutí, správný není.

27. Protože rozsudek odvolacího soudu není - jak vyplývá z výše uvedeného - správný a protože nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud tento rozsudek zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud rovněž toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Opavě) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

28. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci rozhodne soud nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 226 odst. 1 a § 243g odst. 1 část první věty za středníkem a věta druhá o. s. ř.).